

27.02.2023

Asia/23

§ 137

Lausunto Etelä-Suomen aluehallintovirastolle Hernesaaren lumen- vastaanottoapaikan ympäristölupahakemuksesta

HEL 2022-014360 T 11 01 00 00

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Sari Sarkomaan ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Lausuntopyyntö 1.12.2022
- 2 Lausuntopyyntö 1.12.2022, liite, ympäristölupahakemus, Hernesaari, lumen merivastaanotto
- 3 Lausuntopyyntö 26.1.2023 (1)
- 4 Lausuntopyyntö 26.1.2023, liite, loppuraportti
- 5 Lausuntopyyntö 26.1.2023, liite, esitys vaihtoehtoista

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus antaa Etelä-Suomen aluehallintovirastolle Hernesaaren lumenvastaanottoapaikan ympäristölupahakemuksesta seuraavan lausunnon:

Kaupunginhallitus puoltaa ympäristöluvan myöntämistä. Lumen vastaanotto Hernesaarella on vielä toistaiseksi erittäin tärkeää kantakaupungin lumihuollolle. Hernesaaren lumenvastaanottoapaikan sijainti on kunnossapidon kannalta kriittinen erityisesti eteläiselle Helsingille. Toiminta on välttämätöntä Helsingin kantakaupungin talviaikaisen liikenteen turvallisuuden ja toimivuuden kannalta.

27.02.2023

Kaupunki tunnistaa lumenhallintaan liittyvät moninaiset haasteet, joita aiheutuu kaupungin kasvusta ja tiivistymisestä sekä erityisesti lumen mereen kaadon aiheuttamasta meren roskaantumisesta. Kaupungin tavoitteena on parempi ympäristöhaittojen kokonaishallinta ja uusien lumenhallinnan keinojen kehittäminen. Tavoitteena on, että Hernesaaren lumenvastaanottoaika on tulevaisuudessa varavastaanottoaika ja tavanomainen lumihuolto toteutetaan muilla menetelmillä. Mereen kaatamisesta pyritään luopumaan kokonaan normaaleina talvina ja samalla etsitään mm. kokeilujen kautta keinoja hallita lumen roskaisuutta sekä estää roskien ja epäpuhtauksien kulkeutumista mereen. Ratkaisuja lumen mereen kaadon vähentämiseksi ja lopettamiseksi etsitään aktiivisesti. Kaupunki on käynnistänyt Lumiralli -hankekokonaisuuden, jossa edellä kuvattujen tavoitteiden vaatimat toimenpiteet toteutetaan monivuotisena hankkeena.

Tällä hetkellä muut vastaanottomenetelmät eivät vielä ole sellaisia, että niillä pystytään korvaamaan koko Hernesaaren lumenvastaanottoajan kapasiteetti. Vaikka lumen maaläjitysverkostoa olisi kasvatettu ja lumen sulatusverkosto toteutettu, runsaslumisina talvina korvaava kapasiteetti tulee löytää kantakaupungin alueelta noin 60 000 kuormalle, mikäli Hernesaaren lumenvastaanottoaika poistettaisiin käytöstä. Pitkällä aikataululla Hernesaaren vastaanottoaika ei ole korvattavissa. Kuljetusmatkojen pituus on oleellista ympäristövaikutusten kannalta. Pidemmät kuljetusmatkat lisäävät liikennesuoritetta ja sitä kautta hiilidioksidipäästöjä, paikallista ilmanlaatua heikentäviä päästöjä ja melua.

Yöaikainen toiminta

Lumenpoisto Helsingin kaupungin keskusta-alueelta tapahtuu yöaikaan, jolloin liikennettä ja jalankulkijoita on vähän ja työt voidaan tehdä tehokkaasti ja aiheuttaen vähemmän haittoja. Tavoitteena on, että kadut olisivat turvallisia ja talvikunnossapidon tavoitteiden mukaisessa kunnossa aamulla, ennen työmatkaliikenteen alkua. Hernesaari on tällä hetkellä ainoa eteläisessä Helsingissä toimiva lumenvastaanottoaika. Kyläsaaren vastaanottoaikasta joudutaan luopumaan alueen rakentamisen vuoksi, jolloin keskusta-alueen lumia jouduttaisiin viemään Viikkiin ja Herttoniemeen. Tällöin kuljetusmatkat pitenevät oleellisesti ja hiilidioksidipäästöt kasvavat.

Kaupunki on kunnossapitolain (547/2005) mukaan vastuussa kaupungin katualueiden ja tieverkoston turvallisuudesta ja käytettävyydestä myös talviaikaan. Hernesaaren lumenvastaanottoaika on kriittinen erityisesti kantakaupungin ja eteläisen Helsingin talvikunnossapidolle. Helsingin kaupungin ympäristönsuojelumääräysten 10 §:n mukaan lumenvastaanottoaikojen käyttö on kielletty yöaikaan kello 22–7, jos toiminnasta tai siihen liittyvästä liikenteestä aiheutuu kohtuutonta melu-

haittaa asuin- ja majoitushuoneistoihin tai hoitolaitoksiin. Ympäristön-suojelumääräysten 10 ja 22 §:n mukaan lumenvastaanottoaikoja saa kuitenkin käyttää tilapäisesti yöaikaan, jos se on liikenneturvallisuuden liikenteen sujuvuuden tai muun perustellun syyn vuoksi välttämätöntä.

Yöaikainen lumenkuljetus tulee sallia tilapäisesti, vähintään ympäristölupahakemuksen mukaisissa runsaan lumisateen aikaisissa ja sen jälkeisissä tilanteissa. Tämä on välttämätöntä, jotta poikkeuksellisen lumen tulon tilanteissa kyetään varmistamaan kantakaupungin katualueiden turvallisuus, liikennöitävyys ja käytettävyys.

Meluntorjunta

Lumenvastaanottoaikalta tulevasta lumenkuljetusliikenteestä aiheutuu väistämättä melua, joka voidaan kokea häiritsevänä etenkin yöaikaan ajoreittien varrelle sijoittuvissa asuinrakennuksissa tai lähinnä päiväaikaan niiden ulko-oleskelualueilla.

Lupahakemuksen liitteenä olevassa meluselvityksessä on pyritty selvittämään vastaanottoaikalta tulevan liikenteen aiheuttamaa melua ajoreitin lähellä sijaitsevien asuinrakennusten sisätiloissa. Selvityksen ja myös aiemmin asuntojen sisätiloissa tehtyjen mittausten mukaan mitoitettavaksi tekijäksi muodostuu asumisterveysasetuksen yöaikaisen pienitaajuuden melun toimenpiderajan 25 dB ylitys, mikäli yöaikaiset liikennöintimäärät ovat suuria. Jos asumisterveysasetuksen mukaiset toimenpiderajat alittuvat, niin tämä osoittaa, ettei toiminnasta aiheudu myöskään ympäristönsuojelulain mukaista terveyshaittaa taikka naapurussuhdelaisissa tarkoitettua kohtuutonta räsitusta.

Toiminnanharjoittajan esittämää meluhaittojen vähentämistä toiminta-aikaa rajaamalla voi pitää meluntorjunnan näkökulmasta asianmukaisena. Yöaikaisten lumenkuljetusten rajaamisella vain kantakaupungin kunnossapidon kannalta välttämättömiin rankan lumentulon tilanteisiin, rajoitetaan tehokkaimmin yöaikaista meluhaittoja.

Ympäristöluvissa suoranaisesti melua koskevien määräysten lähtökohdista käytetään lähes poikkeuksetta valtioneuvoston päätöksen (VNp 993/1992) mukaisia melutason ohjearvoja. Ympäristölupakäytännössä on vakiintuneesti katsottu, ettei ympäristöluvassa anneta määräyksiä melusta sisätiloissa. Sisätiloihin asetettavat melun raja-arvot olisivat myös valvonnallisesti ja vaikutustarkkailun kannalta ongelmallisia. Tämäkin huomioiden toiminta-aikojen rajaaminen eri lumitilanteissa on meluhaittojen kannalta järkevää. Mikäli melutason ohjearvoja kuitenkin sovellettaisiin, pitäisi asuinalueiden leikkiin ja oleskeluun käytettävillä alueilla sovellettavaksi tulevan yöaikaisen ohjearvon olla 50 dB (LAeq).

Kaavoitustilanne

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

Hernesaassa on voimassa oleva osayleiskaava nro 12385, joka on tullut voimaan 18.4.2019. Osayleiskaavassa alueen eteläkärkeen on merkitty lumenvastaanottoalue kaavamerkinnällä EL. Tilavaraus mahdollistaa lumen käsittelyn ja esimerkiksi lumen sulatuksen alueella.

Hernesaaren alueella on voimassa asemakaava nro 6154, joka on vahvistettu 21.4.1970. Asemakaava ei ulotu Hernesaaren eteläkärkeen, jossa lumen vastaanotto tapahtuu.

Korkein hallinto-oikeus kumosi 19.5.2022 (KHO 2022:56) kaupunginvaltuuston 22.4.2020 § 124 hyväksymän asemakaavan. Hernesaaren alueen kehittyessä yöaikaisen lumenkuljetuksen tilapäinen salliminen rankkojen lumisateiden aikana ja välittömästi sen jälkeen on tarkoituksenmukaista liikenteen sujuvuuden ja turvallisuuden vuoksi.

Kumotussa Hernesaaren asemakaavassa oli merkitty noin hehtaarin suuruinen ET-1 alue alueen eteläkärkeen yhdyskuntateknisen huollon rakennusten alueeksi. Korttelialueelle saa sijoittaa lumen vastaanottoalueen ja lisäksi alueella saa harjoittaa veneily- ja vesiturheilutoimintaa. Aluevaraus mahdollistaisi lumen vastaanoton ja lumen käsittelyn ennen mereen kaatamista. Hernesaaren asemakaavoitus on käynnistetty uudelleen ja kaavaehdotuksessa tultaneen esittämään vastaavaa aluevarausta lumen vastaanotolle ja käsittelylle. Hernesaaren alueen kehittyessä yöaikaisen lumenkuljetuksen tilapäinen salliminen rankkojen lumisateiden aikana ja välittömästi sen jälkeen on tarkoituksenmukaista liikenteen sujuvuuden ja turvallisuuden vuoksi.

Esittelijän perustelut

Lausuntopyyntö

Etelä-Suomen aluehallintovirasto pyytää Helsingin kaupungin lausuntoa Hernesaaren lumenvastaanottoaikan ympäristölupahakemukselta. Lausuntoa on pyydetty 9.1.2023 mennessä. Lupahakemusta on täydennetty 26.1.2023. Lausunnotte varattua määräaikaan on pidennetty 28.2.2023 asti.

Hakemus

Helsingin kaupunki hakee ympäristölupaa lumen merivastaanotolle Hernesaassa. Lisäksi haetaan lupaa töiden aloittamiselle muutoksenhausta huolimatta.

Ympäristönsuojelulaki ei aseta lumenvastaanottoaikoille ehdotonta ympäristönluvanvaraisuutta mutta Uudenmaan ELY-keskus on lausunnotsaan katsonut, että Hernesaaren lumenvastaanottoaikalta tulee hakea ympäristölupa.

Hernesaassa sijaitsee tällä hetkellä Helsingin ainoa lumen merivastaanottoaika, jonne toimitetaan noin 25–45 % Helsingistä talvisin kerätystä lumesta. Hernesaaren merivastaanottoaika on Helsingin kantakaupungin lumihuollolle tärkeä. Se sijaitsee lähellä kantakaupunkia, mikä vähentää lumenkuljetustarvetta muualle ja sen vastaanottokapasiteetti on teoreettisesti rajaton. Hernesaaren lumen merivastaanotto mahdollistaa kantakaupungin liikenteen toimivuuden ja turvallisuuden. Lumen mukana mereen päätyy kuitenkin myös epäpuhtauksia ja kiintoainetta, kuten hiekoitussepeleitä ja roskaa.

Lumi tuodaan Hernesaaren merivastaanottoaikalta kuorma-autokuljetuksina pääasiassa Helsingin kantakaupungin alueelta. Vastaanotettava lumi tuodaan sekä julkisilta katu- ja puistoalueilta että yksityisiltä kiinteistöiltä. Muita kuin lumikuormia ei vastaanoteta Hernesaaren.

Lumi vastaanotetaan laituri-alueella, josta lumi kipataan suoraan meriveteen. Mereen kipattu lumi sulaa meriveteen ilman ulkopuolista energianlähdettä. Lumen sulamista meriveteen voidaan kuitenkin nopeuttaa laiturin edustalla liikkuvan merialuksen avulla. Vastaanottoaika pidetään läpi talven auki jäädästä. Vastaanottoaikan merialueella on roskien keräämistä varten verho- tai uittopuomi.

Lumen merivastaanoton vaikutukset vesistöön jäävät kiintoaineen ja haitta-aineiden osalta paikallisiksi. Lumen mukana mereen kulkeutuu jonkin verran roskaa ja mikromuoveja, joilla on vaikutuksia vesistöön ja eliöihin. Roskien leviämistä ympäristöön ehkäistään verho- tai uittopuomilla, minkä lisäksi isokokoisia roskia kerätään haavilla ja alueen rantoja siivotaan vuosittain. Lisäksi talvikauden jälkeen vastaanottoaikan merenpohja ruopataan ja lumen mukana mereen päätyneet kiintoaineet ja kelluvat jätteet kerätään pois. Lumen kuljetuksista aiheutuu pakokaasupäästöjä, jotka ovat kuitenkin pienempiä kuin jos lumi kuljetettaisiin kauemmaksi esimerkiksi maavastaanottoaikoille. Lisäksi kuljetuksista aiheutuu lähialueilla jonkin verran meluhaittaa. Meluhaittojen vähentämiseksi lumen yöaikaista merivastaanottoa rajoitetaan merkittävästi.

Lumen merivastaanotolla ei arvioida olevan merkittäviä vaikutuksia alueen maaperään tai pohjaveteen. Toiminnasta ei aiheudu hajuhaittoja tai merkittävää ääntä. Lumen merivastaanoton vaikutuksia seurataan vastaanottavasta vesistöstä kaksi kertaa talvikauden aikana tehtävillä näytteenotoilla. Lisäksi vesistön tilaa vastaanottoaikalta tarkkailaan aistinvaraisesti erityisesti roskien ja kiintoaineksen osalta. Vastaanotettavan lumen laatua tarkkailaan pistokoemaisesti kaksi kertaa talvikaudessa näytteenotoilla. Tulokset raportoidaan kalenterivuositteittäin valvovalle viranomaiselle.

27.02.2023

Asia/23

Hernesaaren lumen merivastaanoton vaikutukset ympäristöön arvioidaan suurimmalta osaltaan vähäisiksi ja paikallisiksi. Lumen vastaanototoiminta ei vaikeuta tai estä vesienhoidon suunnittelun toteutumista. Tulevaisuudessa Helsingin kaupungin tavoitteena on, että Hernesaaren merivastaanottopaikka toimii varavastaanottopaikkana ja tavanomainen kantakaupungin lumihuolto toteutetaan muilla menetelmillä. Tällä hetkellä muilla vastaanottomenetelmillä, kuten lumen sulatuslaitteistoilla, ei kuitenkaan pystytä kokonaisuudessaan korvaamaan Hernesaaren lumen merivastaanoton kapasiteettia.

Saatu lausunto

Asiasta on saatu kaupunkiympäristön maankäyttö- ja kaupunkirakenne palvelukokonaisuuden lausunto. Esitys on lausunnon mukainen.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Lausuntopyyntö 1.12.2022
- 2 Lausuntopyyntö 1.12.2022, liite, ympäristölupahakemus, Hernesaari, lumen merivastaanotto
- 3 Lausuntopyyntö 26.1.2023 (1)
- 4 Lausuntopyyntö 26.1.2023, liite, loppuraportti
- 5 Lausuntopyyntö 26.1.2023, liite, esitys vaihtoehtoista

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Etelä-Suomen aluehallintovirasto/Ympäristöluvut

Päätöshistoria

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala Pelastustoimi -palvelukokonaisuus Riskienhallinnan palvelut Riskienhallintapäällikkö 10.02.2023 § 2

HEL 2022-014360 T 11 01 00 00

ESAVI/41222/2022

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

Päätös

Helsingin pelastuslaitoksen näkökulmasta lumenhallinta kaupungin alueella tulee olla tehokasta ja kapasiteetiltaan riittävää. Mitoituksessa tulee varautua ilmastomuutoksen myötä lisääntyviin sään ääri-ilmiöihin, joka voi tarkoittaa mm. talvimyrskyjen lisääntymistä, erittäin runsaita lumisateita sekä kaupunki- ja vesistötulvia.

Liikenneturvallisuus

Tehokkaalla aurauksella, liukkauden torjunnalla ja lumen poistolla on vaikutusta yleiseen liikenneturvallisuuteen kaupungin alueella. Auuramattomat kadut sekä esimerkiksi risteysalueiden läheisyyteen kasatut lumet ovat omiaan heikentämään liikenneturvallisuutta ja lisäämään liikenneonnettomuuksien määrää.

Lumen kuljettamiseen liittyvän raskaan liikenteen osalta tulee huomioida aiheutuvat vaikutukset liikenneturvallisuudelle. Raskaiden ajoneuvojen osallisuus liikenneonnettomuuksissa tulee pyrkiä ennalta ehkäisemään kiinnittämällä huomiota lumen kuljettamiseen käytettävien ajomatkojen pituuteen, kuljetusten kellonaikoihin ja ajoreitteihin. Tehokas auraus, liukkauden torjunta sekä lumen poisto on merkityksellistä myös liukastumisten ja muiden tapaturmien ehkäisyssä.

Operatiivinen toiminta

Pelastuslaitoksen operatiivisen toiminnan kannalta on oleellista, että myös runsaslumisina talvina lumet pystytään poistamaan katualueilta ja kiinteistöjen pelastusteiltä tehokkaasti ja kohtuullisessa ajassa. Tehokkaalla aurauksella, liukkauden torjunnalla ja lumen poistolla on vaikutusta nopeaan ja turvalliseen hälytysajoon sekä mahdollisimman nopeaan asiakkaan tavoittamiseen hätätilanteessa. Lumiset, jäiset ja polanteiset kadut, kaventuneet katualueet, kasaantuneet lumet, heikentynyt näkyvyys erityisesti risteysalueilla, pysäköinnin vaikeutumisesta johtuva luvaton pysäköinti pysäköintikieltoalueilla, jalkakäytävillä ja pelastusteillä sekä runsaan lumen vuoksi käyttökelvottomat pelastustiet vaikuttavat kaikki osaltaan asiakkaan avunsaannin nopeuteen sekä pelastus- ja ensihoitotoiminnan tehokkuuteen. Erityisen tärkeää on, että lumenhallinnan kokonaisuudessa huomioidaan kiinteistöjen mahdollisuus huolehtia pelastusteiden käyttökelpoisuudesta myös runsaslumisina talvina. Pelastusteiden osalta runsas lumi tai väärin pysäköidyt ajoneuvot voivat merkittävästi hidastaa tai jopa kokonaan estää hälytysajoneuvojen pääsyn riittävän lähelle onnettomuuskohtetta.

Hernesaaren lumen vastaanottoaika

27.02.2023

Lausuntopyynnön liitteenä olleen materiaalin perusteella (Lumitilatarpeen määrittely alueittain, loppuraportti, 15.9.2022) lumen käsittelytarve ei ole vähentymässä, vaan jopa lisääntymässä tulevaisuudessa, johon tuen maankäytön tiivistymisestä. Selvityksen mukaan Hernesaaren vastaanottoaivan merkitys erityisesti kantakaupungin lumenhallinnalle on keskeinen. Mereenkaadon kapasiteetti ja käytettävyys on korkea kaikissa lumitilanteissa, joka tukee varautumista myös erittäin runsaslumisiin talviin ja poikkeaviin sääoloihin. Pelastuslaitoksen näkökulmasta kaikissa lumenhallinnan toteutusmalleissa tulee huomioida riittävä kapasiteetti ja hyvä varautuminen myös poikkeaviin sääoloihin sekä erittäin runsaslumisiin talviin. Edellä mainittuihin seikkoihin viitaten, Hernesaaren mereenkaadon mahdollisuudesta ei ole perusteltua luopua ennen kuin vastaava tai parempi kapasiteetti ja toimintavarmuus on saavutettu muilla keinoin ja vaihtoehtoisen ratkaisun käytännön toimivuutta erilaisissa lumitilanteissa on testattu.

Lisätiedot

Janne Rautasuo, yksikön päällikkö, puhelin: 0401680284
janne.rautasuo(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566